

TEMA DEL DIA

Pàgines 2 i 3

La cultura a BCN

LA TRANSFORMACIÓ DE L'ANTIC BARRI INDUSTRIAL DE BARCELONA

La pressió immobiliària deixa el Poblenou sense tallers d'artistes

En sis anys han desaparegut 23 espais creatius afectats per projectes urbanístics

Només 6 col·lectius segueixen actius a la zona i 4 perviuen sota l'amenaça del desallotjament

ALBERT OLLÉS
BARCELONA

El somni de convertir l'antiga zona industrial del Poblenou en un centre internacional de creació artística no es farà realitat. La pressió immobiliària que viu el barri, immers en una profunda transformació urbanística i productiva, ha fet desaparèixer els últims sis anys un total de 23 tallers instal·lats en naus i altres espais de fàbriques afectades per plans de reparcel·lació. Nombrosos creadors estrangers han tornat als seus països d'origen i dels sis col·lectius que hi segueixen funcionant a hores d'ara, quatre estan amenaçats de desallotjament.

Aquest és el fosc panorama que dibuixa un estudi portat a terme per l'Associació d'Artistes Visuals de Catalunya (AAVC) a través d'Hangar, que és un centre de joves artistes que aquesta entitat gestiona al barri del Poblenou a través d'una fundació privada.

L'informe, basat en un detallat treball de camp a tot el barri, és el primer d'aquestes característiques que es porta a terme a la zona i posa de manifest la desaparició generalitzada d'espais creatius a tot Barcelo-

na davant la falta de locals i l'encariment dels lloguers.

La instal·lació de tallers d'artistes al Poblenou es va fonamentar durant el període anterior i posterior als Jocs Olímpics del 1992, quan l'encariment del preu experimentat pel sòl a Ciutat Vella va obligar molts creadors a abandonar el Born i el Raval, dos dels espais més tradicionals de la ciutat, i a buscar nous emplaçaments.

CENTRE DE REFERÈNCIA / L'abandonament sistemàtic de fàbriques al Poblenou després de la crisi industrial dels anys 80, els va proporcionar una nova oportunitat i va obrir les portes a la possibilitat de crear-hi un centre de referència internacional, seguint el model d'altres ciutats amb passat industrial com Manchester, Rotterdam i Berlín.

El somni va durar fins al 2000, quan es va començar a implantar al barri el nou districte tecnològic 22@. «Nosaltres plantejàvem un barri d'artistes com el Soho de Nova York, però l'ajuntament es va decidir per un espai de noves tecnologies a l'estil del Silicon Valley de Califòrnia», diu Laia González, una de les responsables de l'informe.

La requalificació de més de 200 hectàrees de l'antic sòl industrial del barri en terreny per a empreses, oficines i vivendes ha posat de moda el desaparegut *Manchester català* i la pressió immobiliària ha anat deixant els artistes sense locals on treballar. Entre els 23 tallers desapareguts destaquen El Submarí, Winchester School, Palo Bajo (l'estudi creat pel dissenyador Javier Mariscal a Palo Alto s'ha especialitzat més en estudis d'arquitectes i de dissenyadors gràfics).

CAN SALADRIGAS I CAN RICART / També van tancar els sis espais que hi havia a la fàbrica de Can Saladrigas, que l'ajuntament està rehabilitant com a equipament polivalent, i Nau 7, Flea Taller i Can Font, que van ser desallotjats del recinte industrial de Can Ricart.

Actualment sobreviuen sis col·lectius, dels quals només dos tenen la seva continuïtat assegurada. Es tracta del mateix Hangar, també a Can

la protesta

REIVINDICACIÓ A SANT JORDI

«Els col·lectius d'artistes que segueixen treballant al Poblenou han organitzat per diumenge que ve, dia de Sant Jordi, una jornada festiva de protesta per donar a conèixer la seva situació. Al migdia s'obrirà una taula informativa a la rambla del Poblenou sobre el conflicte que es viu a La Escocesa. A les 17.30 hores, els creadors es desplaçaran armats amb tambors des de la rambla fins a l'antiga fàbrica del carrer de Pere IV, on se celebraran diferents activitats fins que es faci de nit. El programa inclou concerts, espectacles circenses i una botifarrada a les 20.30 hores.

Passa a la pàgina següent

►► Un artista treballa en un dels espais de l'antiga fàbrica La Escocesa, dissabte passat.

▷1
EL DISTRICTE
TECNOLÒGIC
22@ TÉ UN
TERMINI
D'EXECUCIÓ
DE 20 ANYS

El projecte
suposa crear
3.200.000 metres
quadrats
d'espais
productius i
220.000 per a
equipaments i
zones verdes.

▷2
EL PLA
SUPOSARÀ
CONSTRUIR
4.000 PISOS
SOCIALS AL
BARRI

El 2005 es va
donar llum verda
a la construcció
de 328 vivendes,
a més
d'urbanitzar-se
el 25% dels
carrers i espais
públics.

▷3
MÉS DE 200
EMPRESSES
OCUPEN JA
ELS NOUS
TERRENYS
CREATS

Les factories, un
terç de les quals
són del sector
de les noves
tecnologies,
han generat
en 5 anys
21.218 llocs
de treball.

Ve de la pàgina anterior

Ricart, i de Casamitjana 15, un petit local dedicat a l'artesanía.

Els quatre restants tenen els dies comptats, davant l'amenaça del desallotjament. El cas més significatiu és el del mig centenar de creadors instal·lats a l'antiga fàbrica La Escocesa, al carrer de Pere IV.

L'edifici està catalogat, així que no pot ser enderrocat, però el solar ha estat comprat per la immobiliària Renta Corporación, que té la potestat de decidir com i quan executarà el pla urbanístic de reforma del conjunt. «Els contractes de lloguer han finalitzat i no els han volgut renovar, de manera que només ens queda negociar quedar-nos el màxim temps possible abans que comencin les obres», indica David Mataró, portaveu dels artistes.

El problema és que, a diferència del que va succeir el 1992, ja no queden nous espais alternatius. «Només hi ha locals molt petits a preus molt alts i amb contractes curts que no donen cap mena de seguretat», afirma Laia González.

Els afectats reclamen la intervenció urgent de les administracions públiques

«L'actitud general és aguantar fins que es pugui i començar a buscar emplaçaments fora de Barcelona, encara que l'àrea metropolitana té el mateix problema», afegeix.

L'AAVC està realitzant ara un segon estudi, ampliat a tota la ciutat. «Queden tallers a altres barris, com Sants, Poblesec, Gràcia i alguns carrers de Ciutat Vella, però en la mateixa línia de precarietat i poques perspectives de futur», assegura González, que alerta del retorn progressiu als seus països d'origen de creadors estrangers que residien i treballaven a Barcelona.

L'informe de l'associació d'artistes visuals sobre el Poblenou sol·licita la intervenció urgent de les administracions per condicionar espais que impedeixin «la desaparició definitiva del teixit creatiu de la ciutat». «Barcelona utilitza la cultura com a marca, però si no es decideix a cuidar-la, només en quedarà el cartell publicitari», conclou. ■

REPORTATGE

Art en miniatura

La reducció dels espais per treballar condiciona les creacions dels artistes barcelonins ■ Hangar, que acull 15 joves promeses, n'és l'única excepció

A. O.
BARCELONA

Dels minipisos als minitallers d'artistes. L'encariment dels lloguers i la falta d'espais per treballar està afectant de tal manera els creadors que, igual que passa amb l'estil de vida de les persones, els està condicionant les obres.

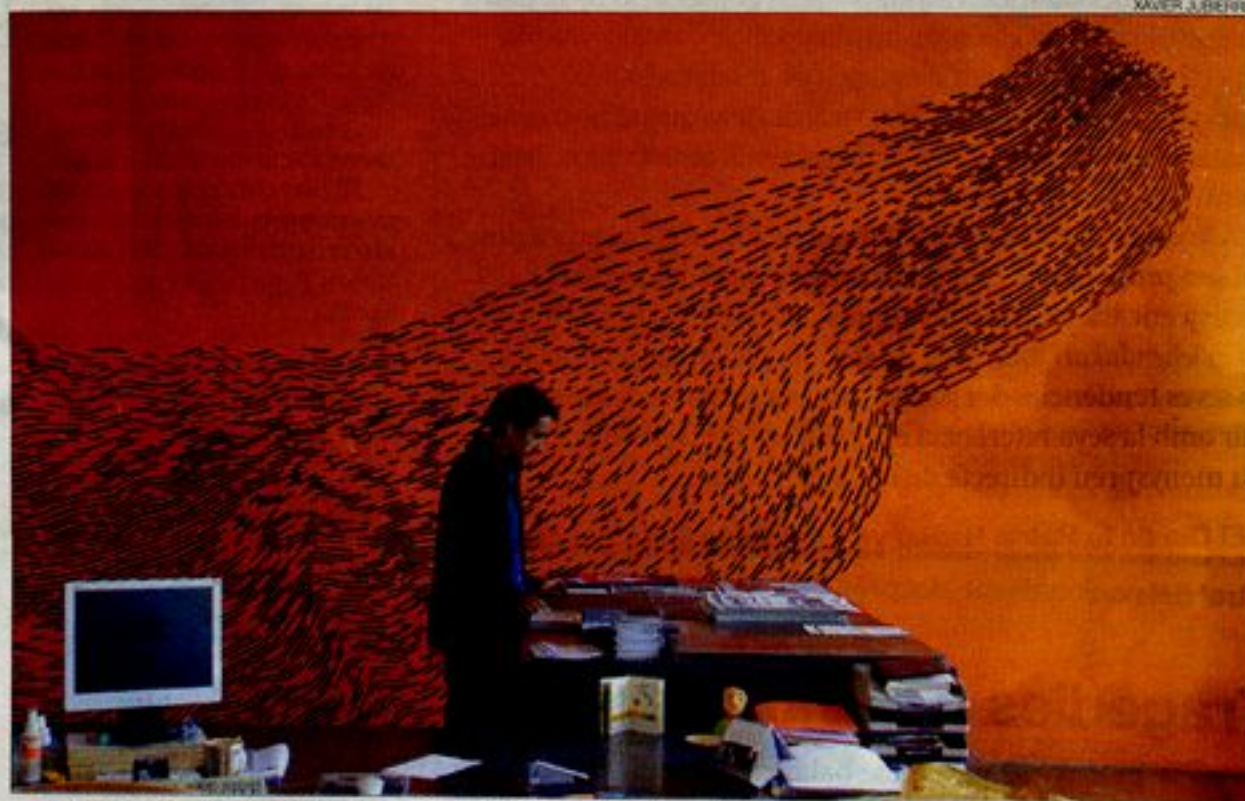
«L'artista visual necessita llocs amplis i diàfans per expressar-se, però com que no hi pot accedir, tendeix cada vegada més a un nou estil creatiu que podríem denominar minimalisme forçat», explica Ignacio Somovilla, el gerent d'Hangar.

Aquest centre de producció artística del Poblenou, que acull 15 joves promeses d'entre 25 i 35 anys, és l'únic de les seves característiques i s'ha convertit en una excepció. Ocupa una nau industrial rehabilitada del recinte fabril de Can Ricart, amb 1.800 metres quadrats i dues plantes.

110 euros al mes

Cada creador disposa d'un taller propi per un temps màxim de dos anys, que paga a través de beques o lloguers reduïts (110 euros al mes). Els integrants del centre, de diverses nacionalitats i provinents, en alguns casos, d'intercanvi amb altres ciutats, comparteixen treballs i espais polivalents en altres dependències de la nau.

Per poder pagar el lloguer fan classes, dissenyen o exposen. «A l'última fira internacional Arco de Madrid hi vam comptabilitzar 16 estands en què havia participat gent d'Hangar», assegura Somovilla. La seva estada al centre els permet també relacionar-se amb el

►► El centre ► El gerent d'Hangar, Ignacio Somovilla, a les oficines de la nau, la setmana passada.

► EL NOU ESTIL

«Es tendeix a una mena de minimalisme forçat», diu el gerent del centre Hangar

► LA DEMANDA

«A Hèlsinki van reformar una fàbrica per a 300 artistes. Això és apostar per la cultura»

món artístic i donar-se a conèixer.

Per això, i davant la crisi que hi ha actualment, quan una plaça queda lliure es produeix una situació semblant a la de les llargues llistes d'espera per accedir als habitatges socials. «Els que se'n van ho fan amb llàgrimes als ulls i cada vegada hi ha més peticions d'ingrés. Hem arribat a tenir-ne 30 per a un taller», afirma el gerent.

Hangar funciona des de l'any 1997. Van ser pioners a Can Ricart, on van arribar a coincidir amb tres espais més. Fa només tres anys hi havia més de 60 artistes al complex, però ara només queden ells. «El mateix propietari que ara els ha desa-

llogat ens va trucar perquè li lloguéssim les naus quan encara no hi havia cap pla urbanístic per al recinte», recorda.

700 metres quadrats més

La seva nau està protegida i el nou pla municipal de preservació els permetrà comptar amb 700 metres quadrats més, que consideren insuficients per solucionar un problema per al qual només veuen una sortida: «A Hèlsinki van rehabilitar una antiga factoria per acollir 300 artistes. Això sí que és apostar de veritat per la cultura», conclou Somovilla. ■